

Heteronormativt om partnervold

Tommy Monsen Sotkajævi
psykolog.sotkajaevi@proton.me

En bok om terapi med cis-menn som utøver vold mot kvinner og barn.

Tommy Monsen Sotkajævi

Foto: privat

Utfordrende terapi er Bente Lømos debutbok, med undertittelen *Allianse- og endringsarbeid i voldsbehandling*.

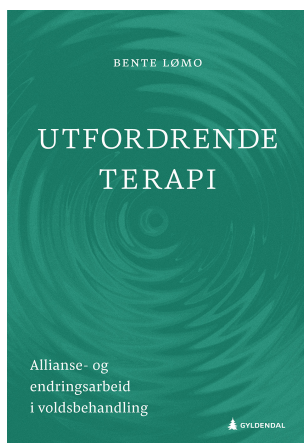
Tittelen antyder en bred utforskning av krevende terapeutiske prosesser i voldsbehandling. Jeg blir mer usikker allerede når jeg leser bokomslagetets bakside. I oppsummeringen heter det at boken retter et svært spesifikt søkelys på menn som utøver vold i heteroseksuelle relasjoner. Samtidig presenteres mer generelle ambisjoner om å si noe om terapeutisk endringsarbeid. Målgruppen virker også å favne svært bredt, når denne angivelig omfavner alt fra erfarne klinikere som jobber med vold, til lekfolk med egenerfaring.

Man skal ikke dømme boken på omslaget. Likevel gav den et varsel om det jeg dessverre opplevde som gjennomgående ived *Utfordrende terapi*. Boken er verken fugl eller fisk.

Spenningen mellom utfordrende terapi generelt og menn som utøver vold i relasjoner spesielt, forblir uforløst. Leseren blir ikke tilbudt en modell for terapeutisk endring som kan forstås bredt. Samtidig går Lømo ikke tilstrekkelig i dybden av egne perspektiver og empirien som støtter resonnementene, til å skape en klart avgrenset bok som treffer dem som arbeider med menn som utøver vold.

Jeg ble sittende igjen med en fattigere leseropplevelse enn det jeg kunne gjort hvis forfatteren hadde forpliktet seg til et mer avgrenset prosjekt.

Tynt om kjønn

BOK *Utfordrende terapi – Allianse- og endringsarbeid i voldsbehandling.*

FORFATTER Bente Lømo

ÅR 2025

FORLAG Gyldendal

SIDER 192

Boken oppleves særlig svak i omtale av og refleksjon rundt kjønn som fenomen. Temaet er ikke bare særskilt relevant for bokens overordnede tematikk, men også løftet frem av Lømo som viktig.

Tidlig i boken stadfester Lømo at alle klienter vil bli definert som «han», og alle terapeuter som «hun». Hun begrunner valget med at menn i hovedsak er dem som utøver den alvorligste volden, og at det er de som oftest søker hjelp hos Alternativ til Vold. Valget om å omtale alle terapeuter som «hun» begrunnes med et behov for å ikke forvirre potensielle lesere i bokens mange terapivignetter.

Jeg er ikke overbevist. For meg virker valget heller vilkårlig.

Dette inntrykket forsterkes ved at Lømo flere steder gjennom boken benytter seg av kjønnsnøytralt pronomen «hen», også etter at hun uttalt har tatt standpunkt til to-kjønn-omtale. Hun gjør dette i omtale av både terapeuter og klienter, uten at det har noen tilknytning til LHBTQ+-tematikk. LHBTQ+ er heller ikke omtalt i boken.

Flere steder mistenker jeg at valgt pronomen er mer et resultat av språklig opprydning (eller mangel på sådan) i tekst satt sammen av individuelle arbeidsbolker. Jeg lurar også på om valget med å redusere terapeutenes kjønn til et spørsmål om semantikk betyr at forfatteren her mener det er uten betydning. Jeg finner ikke svaret i boken.

Videre bruker hun de kjønnsnormerende begrepene «positiv» og «negativ» maskulinitet på lemfeldig vis. Begrepene blir ikke gitt tilstrekkelig teoretisk substans, men står heller som truismer for hvordan menn er / bør være eller ikke være i kjærlighetsforhold til kvinner.

Det overordnede inntrykket mitt blir at Lømo skriver om kjønn som om det er noe som er løsrevet fra konteksten det utforskes ut fra.

For la det være klart: Boken omhandler kun terapi med cismenn som utøver vold mot kvinner og felles barn i et heteroseksuelt parforhold. Heller enn å være eksplisitt uttalt ligger dette som et implisitt og utpreget heteronormativt utgangspunkt som forfatteren verken anerkjenner eller i det hele tatt framstår å være bevisst på. Fra dette utgangspunktet inviterer hun til en bred generalisering om

kjønn. Det blir et *nei takk* fra min side. Slike blindsoner svekker ikke bare bokens kredibilitet, men paradoksalt nok legger de også mulige refleksjoner rundt betydning av kjønn i praksis død.

Forskningsfjernt og praksisnært

Skjønt det, Lømo lykkes tidvis med å bringe leseren inn i voldsbehandling for bokens omtalte klientpopulasjon. For eksempel tar hun aktivt i bruk vignetter i form av terapeut-/pasientdialoger for to arketyperiske pasientforløp gjennom boken. Disse representerer vellykket og mindre vellykket behandling, inspirert av forfatterens egen forskning.

Disse dialogene kan være riktig gode til tider. Dessverre gir de imidlertid ofte inntrykk av å være mer eller mindre direkte hentet fra transkripsjoner, på grunn av grep som å legge inn terapeutens småpjatt midt i klientens dialog. Andre steder kan språkb Bruken veksle mellom blodfattig og anonym til ramsalt og nær på stakkato vis. Det gir en opplevelse av å lese en forskningsartikkel.

Apropos forskningsartikkel. Lømo bruker mye tid og plass på å oppsummere forskning. Hun gjør det stort sett med nøytral stemme og ofte gjennom korte resonnementer. Gjennomgangene virker å hvile tungt på en antagelse om leserens akademiske forhåndskunnskap om de forskjellige studiene som vises til i en massiv referanseliste.

I disse teoretiske overordnede oppsummeringene er boken som en IKEA-sofa: generisk. Lømo oppleves anonym og uengasjert. Jeg får følelsen av å bivåne en disputas med noe attåt.

Når hun skriver mer praksisnært, gir boken bedre lesing. Det er ikke nødvendigvis fordi det hun skriver, er revolusjonerende. Ofte blir voldsbehandlingen kulisser for presentasjonen av generelle grunnprinsipper i terapi. Eksempelvis at belæring sjelden fører til læring. Jeg er heller ikke sikker på om jeg følger alle hennes faglige resonnementer rundt hva som er god terapi.

Likevel er det i det praksisnære at jeg opplever Lømo har en tydelig intensjon, og et tydeligere faglig ståsted. Da behøver jeg ikke å la meg overbevise av alt. Leseropplevelsen løftes, og jeg føler meg beriket av tydelige perspektiver jeg kan forholde meg til.

Bokens viktigste bidrag

Det er også i det praksisnære at man finner Lømos viktigste bidrag med denne boken: de såkalte begrepsmodellene.

Begrepsmodellene er utviklet gjennom forfatterens forskning og erfaring, og framstår som nyttige sorteringer av prosesser som kan dukke opp i de forskjellige stegene av allianse- og endringsarbeid med denne klientpopulasjonen. Eksempelvis sorterer hun typiske måter terapeuten kan gå inn i samspill med klienter på som kan hindre eller fremme god voldsbehandling. Her beskriver hun markører for bevisstgjøring som jeg tror både vordende og erfarne voldsterapeuter kan finne nyttig.

Det mest minneverdige for meg er likevel måten forfatteren beskriver begrunnelser for å søke hjelp på, eller forståelse av hva som må endre seg hos mennene i boken. At påstander som at «det er feil at jeg er her» og «partneren er problemet» kan komme i innledende samtaler med denne klientpopulasjonen, er lite overraskende. Forfatteren velger å sortere slike formuleringer som «åpninger og invitasjoner» til samarbeid fra klientens side. Her snur hun det som på overflaten kunne blitt definert som «manglende behandlingsmotivasjon», til et utgangspunkt for et felles prosjekt.

Det resonnerer i meg som uforløst potensial: hva boken kunne vært som et mer tydelig avgrenset prosjekt. For det er i beskrivelsene av arbeidet med bokens klientpopulasjon at Lømo klarer å gi meg en opplevelse av å lære noe. Om arbeid med disse mennene, og hvilken innstilling en god

terapeut bør ha i slikt arbeid. Men også som en kjærkommen påminner om en grunnholdning alle mennesker fortjener å bli møtt med av sine hjelpere, også når prosjektet ser ut til å kunne bli et tilfelle av utfordrende terapi.

